

Jean Ball'ın Sallanan Sandalye Teorisi Kapsamında Ebelik Bakımı

Midwifery Care Within the Context of Jean Ball's Deck-Chair Theory

Hilal SUNGUR^{ID}
Hülya TÜRKMEN^{ID}
Pelin PALAS KARACA^{ID}

Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir,
Türkiye

ÖZ

Postpartum dönem, annenin fiziksel ve psikolojik zorluklarla mücadele ettiği bir dönemdir. Bu dönemde yeni bir bebeğe sahip olmak, annenin yeni bir kimliğe sahip olması anlamına gelmektedir. Annenin, yeni kimliğine adapte olması, yenidoğan sağlığını da olumlu yönde etkilemektedir. Bununla birlikte aldığı bakım ve destek annenin bu döneme uyumunu kolaylaştırarak, anne-bebek arasında bağlanma duygusunun gelişmesini sağlamaktadır. Bu dönemde annenin yoğun strese maruz kalması ve yetersiz bakım alması sonucunda, anne yeni kimliğini benimseyememekte ve annelik hüznü, depresyon, psikoz gibi psikolojik sorunlar görülebilmektedir. Bu nedenle ebeler, doğum sonrası riskleri değerlendirebilmeli, annenin ihtiyaçlarını karşılayabilmeli, destek sistemlerini belirlemeli, iyilik halini sağlamalı ve kadının yeni rolüne uyum sağlamasına yardımcı olmalıdır. Bu bağlamda Jean Ball'ın "Annenin Duygusal İyiliği- Deck-Chair (Şezlong) Teorisi" anneye bakım ve destekte ebelere yol haritası oluşturabilir. Ball, teorisinde doğum sonrası iyilik halini üç faktöre bağlamıştır. Bunlar; annenin kişiliği, aile ve sosyal çevreden gelen destek ve sağlık profesyonelleri tarafından annenin desteklenmesidir. Bu faktörlerin dengede olması gerektiğini belirtmiştir. Bu derleme annenin duygusal iyiliğinin sağlanmasında Deck-Chair Teorisi'nde yer alan faktörler doğrultusunda sağlık profesyonellerine rehber olabilmek amacıyla yazılmıştır.

Anahtar kelimeler: Deck-Chair teorisi, annenin duygusal iyiliği, ebelik bakımı

ABSTRACT

Postpartum is a period when the mother struggles against both physical and psychological difficulties. During this period, having a new baby means having a new identity for the mother. The mother's adaptation to her new identity will have a positive impact on the newborn's health. In addition, the care and support the mother receives will facilitate her adaptation to this period and make the development of a sense of bonding between the mother and the infant possible. As a result of being subjected to intense stress and receiving inadequate care during this period, the mother will not be able to adopt her new identity and may face psychological problems such as maternity blues, depression, and psychosis. Therefore, midwives should be able to evaluate postpartum risks, meet the needs of the mother, determine the support systems, ensure the well-being, and help the woman adapt to her new role. In this context, Jean Ball's "Mother's Emotional Well-being, Deck-Chair Theory" may create a road map for midwives in terms of providing care and support to mothers. In her theory, Ball connects postpartum well-being to three factors as the mother's personality, support from family and social circle, and support of the mother by healthcare professionals. She stresses that these factors are to stand in balance. The present compilation sought to be a guide for healthcare professionals in line with the factors included in the Deck-Chair Theory in providing the mother's emotional well-being.

Keywords: Deck-Chair theory, mother's emotional well-being, midwifery care

Giriş

Annelik, kadına birçok sorumluluk getiren önemli ve eşsiz bir kimliktir. Anne olmak fizyolojik olduğu kadar psikolojik, ekonomik ve sosyal değişiklikleri de beraberinde getirmektedir (Beji ve ark., 2022;). Bu dönemde anneler, bebeği ile iletişim kurma, onu anlama, bakımını üstlenme, güvenliğini sağlama, bir birey olarak bebeğin kabulünü sağlama ve ebeveynlikle ilgili gelişen sorunlarla başa çıkma konusunda desteklenmelidir (Aksakallı ve ark., 2012; Köse ve Çınar, 2013; Beji ve ark., 2022; WHO, 2018).

Geliş Tarihi/Received: 30.12.2022
Kabul Tarihi/Accepted: 03.03.2023
Yayın Tarihi/Kabul Tarihi: 13.05.2023

Sorumlu Yazar/Corresponding Author:
Hilal SUNGUR
E-mail: hilalinyasami@gmail.com

Cite this article as: Sungur, H., Türkmen, H., & Palas Karaca, P. (2023). Midwifery care within the context of Jean Ball's deck-chair theory. *Journal of Midwifery and Health Sciences*, 6(2), 122-127.

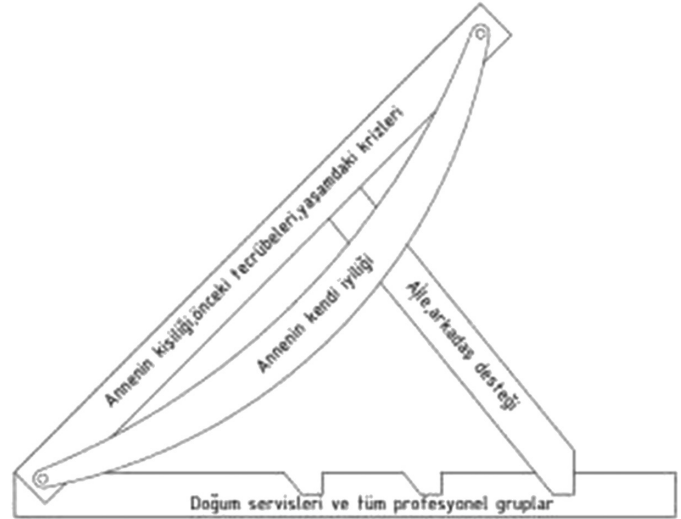

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License

Bazı anneler bu döneme uyum sağlamakta ve yeni kimliklerine alışmakta sorun yaşayabilmektedir. Bunun sonucunda annede, halsizlik, umutsuzluk ve kontrol kaybını da içeren yoğun psikolojik problemler gelişebilmektedir. Bu süreçte gelişen problemler ile baş edebilmesi ve yeni kimliğine uyum sağlayabilmesi için kadının aile üyeleri, sosyal çevre ile sağlık profesyonellerinden destek alabilmesi çok önemlidir (Beji ve ark., 2022; WHO, 2018). Jean Ball doğum sonrası kadın ihtiyaçları üzerinde çalışmalar yapmış İngiliz bir ebedir. Ball'ın bakım felsefesi, Anneliğe Tepki (Reactions to Motherhood, 1987) kitabında "Bir kadının, anneliğe uyum sağlaması için kadını etkin konuma getirmek gerekir. Bu süreçte fizyolojik etmenlerin yanı sıra psikolojik ve duygusal etmenler de kadının ebeveynliğini motive ederek annelik kimliği kazanmasında etkili olmaktadır." olarak geçer. Jean Ball'a göre annenin psikolojik durumu bebeğin dünyaya gelmesi ile değişmektedir. Bu değişim kadına verilen bakım, ailesi, çevresi ve yaşadığı tecrübelerle göre farklılık göstermektedir. Ball'ın bakım modeline göre ebeler, doğum sonrasında duygusal olarak değişim gösteren kadınlara destek vermelidir (Bryar ve ark., 2011; Dönmez & Karaçam, 2017).

Jean Ball (1987), annenin duygusal iyiliğini etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla 279 hasta ile çalışma yapmıştır. Bu çalışma ebelerin potpartum altıncı haftaya kadar olan hastalar ile yüz yüze gerçekleştirdiği görüşmelerden elde edilmiştir. Araştırma sonucunda kadınların ebeveynlikten memnuniyeti ve duygusal iyilik halini etkileyen faktörler tanımlanmıştır. Dönmez ve Karaçam (2017)'in bildirdiğine göre Ball (1987) çalışmasında annenin duygusal iyiliğini doğum sonu koşu atmosferi (düşük benlik imajı beslenme ilişkisi, hastanede uyku eksikliği, tutarsız öneriler), bebeğin gelişimini annenin değerlendirmesi, annenin özgüveni, ilk yedi gün annenin beslenme benlik imajı, ebeveyn ile memnuniyet (doğumdan sonra bir saat içinde bebeğin beslenmesi, doğum sonu pozitif duygular), yaşam olayları (hareketli ev, gergin evlilik, işten ayrılma), değişen doğum sonu koşu rutinleri, doğumun IV. evresi, bireysel bakım planları, sağlanan çevre destekleri (her kadının benzersizliği, güven ilişkisi, bakım düzenlemesi), beslenme seçiminin desteklenmesi, anksiyete puanı (sosyal sınıf, biberonla beslenme seçeneği) ve doğum sonu bir-altı hafta aile desteğinin algısı gibi faktörlerin etkilendiğini belirlemiştir (Bryar ve ark., 2011; Dönmez & Karaçam, 2017). Bu faktörlerden yüksek puan alanlar yüksek derece duygusal iyilik halindeyken düşük puan alanlar düşük duygusal iyilik halindedir. Aynı zamanda bu faktörler birbirini de etkilemektedir. Yüksek puanlı faktörler düşük puanlı olanlar üzerinde bir denge kurabilir ve böylece potansiyel duygusal sonuçlar oluşabilir. Sözü geçen çalışma sonucunda annenin doğum sonrası iyilik halini annenin kişiliği, aile ve sosyal çevreden gelen destek ve sağlık profesyonelleri tarafından annenin desteklenmesi şeklinde üç faktörün etkilendiği belirlenmiştir. Ball bu üç unsurdan oluşan deck-chair (şezlong) teorisini ortaya çıkarmıştır. Buna göre şezlongun at kısmı sağlık profesyonellerinden gelen destek ve bakım, sırtın dayandığı kısım annenin kişilik özellikleri, yaşam koşulları ve deneyimleri, ortadaki destek kısmı ise aile ve sosyal desteği oluşturmaktadır (Ball 1987; Bryar ve ark., 2011; Dönmez & Karaçam, 2017; Türkmen & Öztürk, 2019) (Şekil 1).

Sandalyenin dengede olması kadının duygusal olarak iyilik halini ve sağlıklı olduğunu göstermektedir. Yani sandalyede bulunan bu faktörleri dengede tutmak annenin doğum sonrası iyilik hali açısından önemlidir. Sandalye düzgün kurulmazsa veya sağlam bir zemine yerleştirilmezse üstüne oturulduğunda çöker. Parçaları birbirine uymuyorsa anneyi destekleyebilse de rahatsızlık ve gerginlik yaşamasına yol açar. Gerçek bir iyilik hali için sandalyeyi oluşturan üç temel unsurun yerinde ve sağlam bir temelde olması

Şekil 1.

Annenin İyiliğini Destekleme Sistemi: Sosyal Davranışlar, Kaynaklar, Annenin Bebeği; Eşi ve Çevre ile Olan İlişkisi. Kaynak: Dönmez ve Karaçam (2017).

gereklidir. Eğer olumlu faktörler daha fazla ise diğer faktörler ile etkileşimi olacağından anne kendini daha rahat hissedecektir (Bryar ve ark., 2011; Türkmen & Öztürk, 2019).

Ball teorisinde beş temel kavramdan bahsetmektedir. Bunlar; kadın, sağlık, çevre, ebelik ve öz şeklindedir. Bu kavramlar doğrultusunda ebelik bakımının sağlanması annenin duygusal iyiliğinin geliştirilmesi açısından gereklidir (Bryar ve ark., 2011; Türkmen & Öztürk, 2019).

Ball'ın teorisindeki ilk kavram olan kadın, teorisinin odak noktası olarak kabul edilmektedir. Teoriye göre doğum ve sonrasında kadının psikolojik, sosyal ve emosyonel gelişimi başarılı bir şekilde ilerlemelidir. Bu nedenle doğum ve sonrasında kadın ile bir arada olan ebelere büyük görevler düşmektedir (Bryar ve ark., 2011). Ebelik bakımında annenin yaklaşımı, varsa soruları, anneyi etkileyen faktörler, geçmiş deneyimleri ve annelik rolüne bakış açısı belirlenmelidir. Belirlenen faktörler sürecin nasıl ilerlemesi gerektiği hakkında yön göstermektedir. Anneden alınan anamnez belki de sürecin en belirleyici noktasıdır. Duygusal durumun ve annenin kişiliğinin anamnez alınması sırasında belirlenmesi de önemlidir. Çünkü ebeğin anneye olan yaklaşımı buna göre şekillenecektir. Duygusal açıdan özgeçmişinde bir tanı almış ya da farklı deneyimler yaşamış olan kadına ve hiçbir sorunu olmamış diğer bir kadına yaklaşımda farklılıklar olmalıdır. Ruhsal bir sorunun olduğu tespit edilen kadına daha hassas bir bakım modeli oluşturulmalıdır. Geçmişinde travmatik postpartum dönem geçiren, olumsuz deneyimleri olan, bebeğini kaybeden, annelik rolüne karşı olumsuz bakış açısı olan annelere verilecek olan ebelik bakımı daha kapsamlı ve daha sık olmalıdır. Olumsuz yaşam olayları konusunda anneye destek olarak annelik rolüne adaptasyonu sağlanmalıdır. Kadını doğumdan sonraki ilk birkaç aylık süreçte gözlemlemek ve sürekli bakım desteği sağlamak annenin iyiliği açısından gereklidir (Beji ve ark., 2022; WHO, 2018, 2019 Yazıcı ve ark., 2015).

Ball'ın teorisinin merkezini oluşturan ikinci kavram ise sağlıktır (Bryar ve ark., 2011). Yapılan araştırmalar annenin fiziksel sağlığının yanında ruhsal sağlığında da önemli olduğunu vurgulamaktadır (Brummelte & Galea, 2016; Öztürk, 2014; Yüksel ve ark., 2020). Doğum sonu bakımının amacı; kadının anneliğe

uyum sağlamasını kolaylaştırmaktır (Höglund & Larsson, 2014; Türkmen & Öztürk, 2019). Kadınların doğum sonrası dönemde yaşadığı fizyo-psikolojik değişiklikler nedeniyle anneliğe uyum sağlamakta zorlandığı görülebilmektedir. Bu da annelik rollerini ve sağlıkla ilgili yaşam kalitelerini etkileyebilmektedir. Anneler, yeni kimliklerini benimsemek, bebekle iletişimi sağlamak, bebeğin bakımını yapmak ve bebeğiyle ilgili sorunlarla başa çıkmak zorundadır. Bu nedenle kadınların doğum sonrası yaşama uyum sağlamları için gebelik döneminden itibaren yardıma ihtiyaçları vardır. Doğum ağrısını azaltmak için kullanılan nonfarmakolojik yöntemler ve doğum esnasında verilen bakım; fiziksel konfor sağlama açısından gebeye verilen destekleyici bakımlardan bazılarıdır. Fiziksel destek doğumun ilerlemesini kolaylaştırmakta ve doğum deneyiminden duyulan memnuniyeti arttırmaktadır (Akin ve ark., 2021; Gönenç & Dikmen., 2020; Medforth ve ark., 2011; Türkmen ve ark., 2020; WHO., 2018; Türkmen ve Oran., 2020; Uludağ & Mete, 2014). Türkmen ve ark. (2020) yaptıkları çalışmada doğum sırasında konfor seviyesi düşük olan gebelerin doğum sonrası altı ay süresince travmatik doğum algısı ve travma sonrası stres bozukluğu düzeylerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca travmatik doğum algıları yüksek olan gebelerin doğum sonrası üç ay emzirme öz yeterliliklerinin de düşük olduğu saptanmıştır (Türkmen ve ark., 2020). Doğum sürecinde yaşanan travmaların doğum sonrası dönemde anne bebek ilişkisini olumsuz yönde etkilediği bilinmektedir (Köse ve Çınar, 2013; Beck, 2016; Cook ve ark., 2018; Cho ve ark., 2016). Yapılan başka bir çalışmada doğum sonrası depresyon ile annenin bebeğine bağlanması arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur (Türkmen ve ark., 2022). Bu nedenle hem doğum sürecinde hem de doğum sonrası dönemde ebelerin kadına bu teori doğrultusunda bakım vermesi ve destek olması gerekmektedir. Teori kapsamında doğum odası ve doğum sonrası lohusa odasının annenin konforunun sağlanması açısından düzenlenmesi oda ısısı, ışıklandırma, dikkat dağıtan sesleri kısma gibi çevresel kontrolün sağlanması, hareket, pozisyon, masaj, müzik gibi non-farmakolojik yöntemler ile fiziksel konfora destek olunması, anneye bebek bakımı ve beslenmesi konusunda eğitimler verilerek anneliğe uyumu destekleme, sosyal desteğin belirlenmesi, yaşam olaylarının belirlenmesi ve destek olunması, doğum sonrasında annenin fizyolojik ve psikolojik durumunun değerlendirilmesi, sosyal ve emosyonel duygu durumunun belirlenerek kadına destek olunması annelik rolüne adaptasyonda son derece gereklidir (Akin ve ark., 2021; Beji ve ark. 2022; Gönenç & Dikmen., 2020; Medforth ve ark., 2011; Türkmen ve ark., 2020; Uludağ & Mete, 2014).

Ball'ın teorisinde yer alan sosyal ve organize çevre, postpartum bakım ve sosyal destek türlerinin yapısı (geniş toplum) annenin iyilik halinin sağlanması açısından önemli öğelerdir. Bu teoride annenin iyilik hali için sosyal desteğin kaçınılmaz olduğu belirtilmektedir (Bryar ve ark., 2011). Sosyal bakım prepartum ve postpartum süreçteki kadının annelik kimliğine adaptasyon serüvenini olumlu yönde etkilemekte, bebeği ile arasındaki bağlılığı kuvvetlendirmekte ve çevresi ile olan etkileşimini kolaylaştırmaktadır (Beji ve ark., 2022; Cho ve ark., 2016; Alan ve Ege, 2013). Kadın sosyal çevresinden gördüğü destek sayesinde, gebeliğini daha pozitif geçirmekte, annelik kimliğini daha hızlı benimsemekte ve doğum sonu daha nadir problem yaşamaktadır. Sosyal destek ve bakımın beklenen seviyenin altında kalması kadının mental ve fiziki sağlığının bozulmasına, postpartum depresyona ve yakın çevresi ile etkileşimde sorunlar yaşamasına sebep olabilmektedir (Cook ve ark., 2018; Madlala & Kassier, 2017; WHO, 2019; Yazıcı ve ark., 2015). Kadınların postpartum süreçte, prepartum süreçte

göre sosyal destek ve bakıma daha fazla gereksinim hissettiklerini saptamıştır. Annelerin bu dönemde tek başına olması kendini yalnız ve stresli hissetmesine sebep olacaktır. Bu nedenle annelere bakım verirken ebelerin sadece anne ile konuşup ona destek olması yeterli değildir aynı zamanda ailesinin de anneye destek olması sağlanmalıdır. Özellikle birinci derecede yakınlarının ve eşinin anneye verilen bakıma dahil edilmesi gerekmektedir. Eşinin anne emzirirken ya da bebek ile ilgili herhangi bir işlemde onu desteklemesi, sırt masajı yapması ya da emzirme esnasında rahat bir oturma pozisyonu sağlamasına yardımcı olması anneyi psikolojik olarak rahatlatarak ve destek sistemlerinin farkında olmasını sağlayacaktır (Aslan ve ark., 2015). Sosyal destek eksikliğinde doğum sonrası depresyon riski artmakta ve anne ve yenidoğan bu durumdan olumsuz yönde etkilenmektedir (; Aytac & Yazıcı, 2020; Biaggi ve ark., 2016; Bolak ve ark., 2016; Durmazoğlu ve ark., 2016; Guo ve ark., 2020; Güleç ve Kavlak, 2016; Oomen ve ark., 2011; Yüksel ve ark., 2020). Doğum sonu depresyon yaşadığı belirlenen anneye nasıl yaklaşım sergilemeleri gerektiği konusunda aile bireyleri bilgilendirilmelidir. Ailenin anneye daha çok ilgi ve saygı göstermesi gerektiği ebeler tarafından anlatılmalıdır. Annenin doğum sırasında ve sonrasında yorgun düştüğü ve hem bebeğin hem de annenin uykuya ihtiyacı olduğu bilinmektedir. Yorgunluk annenin anne sütü üretimini, anne-bebek bağlanmasını ve etkileşimlerini olumsuz etkileyebilir (Şenol ve ark., 2019; Faruk, 2017; Durmazoğlu ve ark., 2016; Yazıcı ve ark., 2015; Yılmaz, 2013). Bu nedenle sosyal destek ve ebelik bakımının önemi kaçınılmazdır. Ebeveynlik yeni bir süreç olduğu için mümkün olduğu kadar anne, baba ve ailenin adaptasyonuna yardımcı olunması ve zihinsel olarak bebeği benimsemelerinin sağlanması önemlidir. Özellikle ilk doğumunu yapan annelerin doğum sonrası kültürel inançlarına uygun toplumsal ritüelleri yapmasının sosyal destek ve duygusal iyilik hali sağladığı bilinmektedir. Bu nedenle ebelerin doğum sonrası dönemde anne ve bebeğe zarar vermeyen kültürel ritüellerin yapılmasına destek olması da önemlidir (Aslan ve ark., 2015; Beji ve ark., 2022). Aile ve ebelerin verecekleri destekleyici bakım annenin doğum sonrası hüzün, depresyon ya da psikoz yaşamasını önleyecek ve bebek ile arasındaki bağı güçlendirecektir (Beji ve ark., 2022; Beattie ve ark., 2017; Öztürk, 2014; Yüksel ve ark., 2020).

Ball çalışmasının ebelik kavramını açıkladığı kısımda, postpartum destekte duygusal iyilik üzerine ebelik bakımının etkileri konusunda kadınların bilgi eksikliği olduğuna dikkat çekmiştir. Postpartum süreçte verilen ebelik bakımının amacı, anne ve bebeğinin fiziki bakım gereksinimlerini saptamak, riskler için önlem almak ve çevresindeki bireylerin yeni gelişen bu duruma psikososyal uyumunu sağlamaya yönelik rehberlik etmektir (Cook ve ark., 2018). Bu model ebelik uygulamalarının çoğu alanlarında yol gösterir ve seçilen beslenme yöntemleri, emzirme desteği, bebeğin gazının çıkarılması, göbük bakımı, bebeğin yıkanması, meme bakımı, perine bakımı, doğum sonu egzersizler, aile planlaması ve planlanan bireysel bakımı destekler (Bryar ve ark., 2011; Dönmez & Karaçam, 2017; Er, 2015; Yonemoto ve ark., 2021). Ülkemiz toplumunda ebelerin kadına ve aileye; üreme sağlığı ve cinsel sağlık konuları başta olmak üzere; gebelikte ise anne-babalık ve çocuk bakımı konularında danışmanlık ve eğitim yapmaları gerekmektedir. Aynı zamanda postpartum dönemde ailenin fizyolojik ve duygusal iyilik düzeyini saptama ve geliştirme, emzirme desteği, göbük bağı bakımını öğretme, anneyi bebek bakımında destekleme, ebeveyn-bebek ilişkisini sürdürme gibi görevleri de bulunmaktadır (Dönmez & Karaçam, 2017; Öztürk ve ark., 2014). Doğum sonrası dönemde erken taburcu edilen annelere ebelerin annelik

rolüne ilişkin yeterince bakım sunması mümkün olamamaktadır. Bu nedenle ebelerin anneler için düzenli ev ziyaretlerini gerçekleştirmesinin önemi kaçınılmazdır. Pospartum dönemde ebelerin vereceği bakımın ardından anne ve bebeğin fiziki ihtiyaçları giderilerek, risk oluşturan etkenleri belirlemek ve aile bireylerinin yeni oluşan duruma fiziki ve psikososyal adaptasyon sağlamasına yardım ve rehberlik etmekte, pozitif sağlık tutumları kazanılmasına yardımcı olmaktadır (Bek Koç ve ark., 2016). Pospartum dönemde ebeler tarafından düzenli aralıklarla verilen eğitim sonucunda kadının özgüveninde yükseliş olur, endişeleri azalır, anneliğe daha hazır hissetmeye başlar (Uçar & Gölbaşı, 2015).

Ball'ın son kavramı olan öz (benlik) bölümünde kadının annelik rolünde güvenli olmasının öneminden bahsedilmektedir. Teoride ebenin öz kavramı açısından rollerinin, kadının annelik kimliğinde güvende olmasını geliştirme ve yardımcı olma olarak açıklanmaktadır. Öz yeterlik, başarılı sosyal ve günlük yaşam aktiviteleri için önemli bir motivasyon faktörüdür (WHO, 2018). Ebeveyn öz-yeterliliği, anne ve babanın ebeveynlik görevlerini yerine koyma yetisine sahip olduğu inancıdır ve bebek bakımında ebeveyn olarak karar vermenin büyük bir parçasıdır (Abarashi ve ark., 2014; French ve ark., 2014). Annenin düşük benlik saygısı, sosyal destek varlığının olmayışı, evlilikte yaşanan problemler, doğumdan sonra süregelen yorgunluk kendisi ve bebeği için bakım yetersizliklerine neden olabilmektedir (Gentile, 2017). Hastaneden taburcu olmasının ardından anneden fizyolojik ve psikolojik değişikliklere uyum sağlaması, ebeveynlik kimliğini yerine getirmesi, bebeğini kabullenmesi bununla birlikte kendine ve bebeğine bakabilmesi istenmektedir. Bu dönemde anneler, hem kendi bakımlarıyla ve yaşadıkları sorunlarla başa çıkmaya çalışmakta, hem de bebeğin ihtiyaçlarını karşılamak için günlük aktivitelerini sürdürmek ve yeni duruma ayak uydurmada sorunlar yaşamaktadır (Cook ve ark., 2018; İşgüder ve ark., 2017).

Sonuç ve Öneriler

Sonuç olarak Jean Ball teorisinde annenin doğum sonrası iyilik halini annenin kişiliği, aile ve sosyal çevreden gelen destek ve sağlık profesyonelleri tarafından annenin desteklenmesi şeklinde üç faktörün etkilediği belirlenmiştir. Verilen ebelik bakımında annelerin kişilik özelliklerinin, deneyimlerinin ve yaşam olaylarının belirlenerek bir bakım planının geliştirilmesi teorisinin önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Kısacası verilecek olan ebelik bakımının etkin olabilmesi için bireyselleştirilmiş bir bakım sağlanması gerekmektedir. Annenin fiziksel ve duygusal bakımının yanı sıra birbirini olumlu ya da olumsuz yönde etkileyecek olan sosyal destek sistemlerinin de belirlenmesi teoride yer alan önemli bir faktördür. Ball annenin duygusal iyiliğini etkileyen bu üç faktörün dengede olmasının gerekliliklerinden bahsetmektedir. Bu faktörler doğrultusunda ebelerin kadınlara ve ailesine gebelik, doğum ve doğum sonrası dönemde verdikleri bakım ve destek annelerin iyilik halini etkileyerek annelik rolüne adaptasyonunu sağlayacaktır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Yazar Katkıları: Fikir – H.T.; Tasarım – H.T., H.S.; Denetleme – H.T.; Kaynaklar – H.T., H.S.; Malzemeler – H.T., H.S., P.P.K.; Veri Toplanması ve/veya İşlemesi – H.T., H.S.; Analiz ve/veya Yorum – H.T., H.S.; Literatür Taraması – H.T., H.S., P.P.K.; Yazıyı Yazan – H.T., H.S., P.P.K.; Eleştirel İnceleme – H.T., H.S., P.P.K.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

Finansal Destek: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadıklarını beyan etmişlerdir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Author Contributions: Concept – H.T.; Design – H.T., H.S.; Supervision – H.T.; Resources – H.T., H.S.; Materials – H.T., H.S., P.P.K.; Data Collection and/or Processing – H.T., H.S.; Analysis and/or Interpretation – H.T., H.S.; Literature Search – H.T., H.S., P.P.K.; Writing Manuscript – H.T., H.S., P.P.K.; Critical Review – H.T., H.S., P.P.K.

Declaration of Interests: The authors declare that they have no competing interest.

Funding: The authors declared that this study has received no financial support.

Kaynaklar

- Abarashi, Z., Tahmassian, K., Mazaheri, M. A., Panaghi, L., Massoori, N. (2014). Parental Self-Efficacy As a Determining Factor in Healthy Mother-Child Interaction: A Pilot Study in Iran. *Iran Journal of Psychiatry Behaviour Science*, 8(1), 19-25.
- Akin, B., Türkmen, H. Y., Dilcen, H. Y., & Sert, E. (2021). The effect of labor dance on traumatic childbirth perception and comfort: A randomized controlled study. *Clinical Nursing Research*, 31(5), 909-917. [\[CrossRef\]](#)
- Aksakallı, M., Çapık, A., Apay, S.E., Pasinlioğlu, T., Bayram, S. (2012). Loğusalardan destek ihtiyaçlarının ve doğum sonu dönemde alınan destek düzeylerinin belirlenmesi. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 3, 129-135.
- Alan, H., & Ege, E. (2013). The influence of social support on maternal-infant attachment in Turkish society. *Journal of Anatolia Nursing and Health Sciences*, 16(4), 234-240.
- Aslan, E. (2015). *Hemşire ve Ebelere Yönelik Kadın Sağlığı ve Hastalıkları, Lohusalık döneminde psikososyal adaptasyon* (N. K. Beji, Çev., vol. 14, no. 71, pp. 405-416). Nobel tıp Kitabevleri.
- Ball, J. A. (1987). *Reactions to Motherhood. The Role of Postnatal Care*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Beattie, J., Hall, H., Biro, M. A., East, C., & Lau, R. (2017). Effects of mindfulness on maternal stress, depressive symptoms, and awareness of present moment experience: A pilot randomised trial. *Midwifery*, 50, 174-183. [\[CrossRef\]](#)
- Beck, C. T. (2016). Middle range theory of traumatic childbirth: The everwidening ripple effect. *Global Qualitative Nursing Research*, 18(2), 1-13. [\[CrossRef\]](#)
- Beji, K. N., Murat, M., & Köse, S. (2022). Perinatal dönem ruh sağlığı sorunları ve hemşirelik yaklaşımı. *Black Sea Journal of Health Science*, 5(1), 116-123.
- Biaggi, A., Conroy, S., Pawlby, S., & Pariante, C. M. (2016). Identifying the women at risk of antenatal anxiety and depression: A systematic review. *Journal of Affective Disorders*, 191, 62-77. [\[CrossRef\]](#)
- Bolak, B. H., Toker, Ö., Küey, L. (2016). Postpartum depression and its psychosocial correlates: A longitudinal study among a group of women in Turkey. *Women and Health*, 56(5), 502-521.
- Brummelte, S., & Galea, L. A. (2016). Postpartum depression: Etiology, treatment, and consequences for maternal care. *Hormones and Behavior*, 77, 153-166. [\[CrossRef\]](#)
- Bryar, R., & Sinclair, M. (2011). *Chapter four models and theory influencing midwifery care* (J. Alexander, V. Levy & S. Roch, Eds., pp. 80-83). *Theory For Midwifery Practice*.
- Cho, E. S., Kim, S. J., Kwon, M. S., Cho, H., Kim, E. H., Jun, E. M., & Lee, S. (2016). The effects of kangaroo care in the neonatal intensive care unit on the physiological functions of preterm infants, maternal-infant attachment, and maternal stress. *Journal of Pediatric Nursing*, 31(4), 430-438. [\[CrossRef\]](#)
- Cook, N., Ayers, S., & Horsch, A. (2018). Maternal posttraumatic stress disorder during the perinatal period and child outcomes: A systematic review. *Journal of Affective Disorders*, 225, 18-31. [\[CrossRef\]](#)
- Dönmez, A., & Karaçam, Z. (2017). Annenin duygusal iyiliği: Jean Ball'ın Deck-Chair (Şezlong) teorisi. *Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi Dergisi*, 27(1), 7-12.

- Durmazoğlu, G., Serttaş, M., Kuru, O. A., Tatarlar, A., Göçmen, A., Bezirgan, S., & Toksoy, S. (2016). Postpartum depresyonun hemşire ve ebeler tarafından öngörülmesi. *Journal of Anatolian Nursing Health Science*, 19, 33–37.
- Er, G.S. (2015). Portpartum erken dönemde kanıta dayalı uygulamalar. *Gümüşhane <üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4(3), 482–96
- Faruk, U. (2017). *Gebelik ve postpartum dönemde psikiyatrik bozukluklar; Klinik ve tedavi başvuru kitabı* (1. baskı, s. 289). İstanbul tıp Kitabevi.
- İşgüder, Ç. K., Bulut, Y. E., Yılmaz, G., Doğru, H.Y., Özsoy, A.Z., & Başol, N. (2017). Kliniğimizde 2014-2016 yılları arasında sezaryen oranı ve endikasyonları. *Jinekoloji- Obstetrik ve Neonatoloji Tıp Dergisi*, 14(4), 168–171.
- French, D. P., Olander, E. K., Chisholm, A., Sharry, J. (2014). Which behaviour change techniques are most effective at increasing older adults' self efficacy and physical activity behaviour? A systematic review. *Annals of Behavioral Medicine*, 48(2), 225–234.
- Gentile, S. (2017). Untreated depression during pregnancy: Short- and long-term effects in offspring: A systematic review. *Neuroscience*, 342, 154–166. [CrossRef]
- Gönenç, İ. M., Dikmen, H. A. (2020). Effects of dance and music on pain and fear during childbirth. *Journal of Obstetric Gynecologic and Neonatal Nursing*, 49(2), 144–153.
- Güleç, D., & Kavlak, O. (2016). Postpartum maternal depresyon ve hemşirelik bakımı. *Kadın Hastalıkları ve Anne Çocuk Sağlığı Dergisi*, 7, 85–97
- Guo, L., Zhang, J., Mu, L., & Ye, Z. (2020). Preventing postpartum depression with mindful self-compassion intervention: A randomized control study. *Journal of Nervous and Mental Disease*, 208(2), 101–107. [CrossRef].
- Höglund, B., Larsson, M. (2014). Professional and social support enhances maternal well-being in women with intellectual disability - a Swedish interview study. *Midwifery*, 30(11), 1118–1123.
- Karaçam, Z., & Eryılmaz, G. (2017). Normal Post partum fizyolojisi ve bakımı. İçinde A. Şirin, O. Kavlak, (Çev.). *Kadın Sağlığı* (2. Baskı, ss. 460–488). Nobel tıp Kitapevleri.
- Koç, Ö., Özkan, H., & Bekmezci, H. (2016). Annelik rolü ve ebeveynlik davranışı arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi. *İzmir Dr. Behçet Uz Çocuk Hast. Dergisi*, 6(2), 143–150
- Köse, D., Çınar, N., & Altınkaynak, S. (2013). Yenidoğanın anne ve baba ile bağlanma süreci. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 22(6), 239–245.
- Madlala, S. S., & Kassier, S. M. (2017). Antenatal and postpartum depression: Effects on infant and young child health and feeding practices. *South African Journal of Clinical Nutrition*, 1(1), 1–7.
- Medforth, J., Battersby, S., Evans, M., Marsh, B., Walker, A. (2011). *Oxford Handbook of Midwifery*. 2nd edition. New York: Oxford University Press; p.142-143.
- Oommen, H., Rantanen, A., Kaunonen, M., Tarkka, M. T., Salonen A. H. (2011). Social support provided to Finnish mothers and fathers by nursing professionals in the postnatal ward. *Midwifery*, 27(5), 754–61.
- Öztürk, S., Özkan, H. (2014). Annelerin doğum sonu dönemde yaşam kalitesi ve desteklerinin değerlendirilmesi. [Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü].
- Şenol, D. K., Yurdakul, M., & Özkan, S.A. (2019). Anne yorgunluğunun emzirmeye etkisi. *Nigerian Journal of Clinical Practice*, 22(12), 1662–1668.
- Türkmen, H., Akın, B., Aksoy, Y. E., & Erdoğan, A. (2022). Maternal attachment and mental health status in mothers who have babies with infantile colic. *Midwifery*, 110, 103339. [CrossRef]
- Türkmen, H., & Oran, N. T. (2021). Massage and heat application on labor pain and comfort: A quasi-randomized controlled experimental study. *Explore*, 17(5), 438–445. [CrossRef]
- Türkmen, H., Öztürk, H. C. (2019). Ebelik Felsefesi: Kuram ve Modelleri. Ebelik ve Toplum Sağlığı (Ed. Özentürk, M. G., Yücel, U., Meseri, R.). Ankara Nobel Tıp Kitabevleri, 64–78. ISBN : 978-60 5,7 57 B-37 -2
- Türkmen, H., Yalın Dilcen, H. Y., & Akın, B. (2020). The effect of labor comfort on traumatic childbirth perception, post-traumatic stress disorder, and breastfeeding. *Breastfeeding Medicine*, 15(12), 779–788. [CrossRef]
- Uçar, T., & Gölbaşı, Z. (2015). Nedenleri ve sonuçlarıyla doğum korkusu. *İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4(2), 54–58.
- Uludağ, E., & Mete, S. (2014). Doğum eyleminde destekleyici bakım. *Cumhuriyet Hemşirelik Dergisi*, 3(2), 22–29.
- World Health Organization (WHO) (2018). *Recommendations Intrapartum care for a positive childbirth experience*. Retrieved from <https://www.who.int/reproductivehealth/publications/intrapartum-care-guidelines/en/>
- World Health Organization (WHO) (2019). *Depression updated*. Retrieved from [CrossRef]. Accessed January 5, 2020.
- Yazici, E., Kirkan, T. S., Aslan, P. A., Aydın, N., & Yazici, A. B. (2015). Untreated depression in the first trimester of pregnancy leads to postpartum depression: High rates from a natural follow-up study. *Neuropsychiatric Disease and Treatment*, 11, 405–411. [CrossRef]
- Yılmaz, S. D. (2013). Prenatal anne-bebek bağlanması. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 10(3), 28–33.
- Yonemoto, N., Nagai, S., & Mori, R. (2021). Schedules for home visits in the early postpartum period. *Cochrane Database Systematic Review*, 7(7), CD009326.
- Yüksel, A., Dabanlı, Z., & Yılmaz, E. B. (2020). Gebelerde bilinçli farkındalık ile depresyon, anksiyete ve stres düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi. *Journal of Academic Research in Nursing*, 6(2), 195–202.

Extended Abstract

Postpartum is a period when the mother struggles against both physical and psychological difficulties. During this period, having a new baby means having a new identity for the mother. The mother's adaptation to her new identity will have a positive impact on the newborn's health. In addition, care and support the mother receives will facilitate her adaptation to this period and make the development of a sense of bonding between the mother and the infant possible. As a result of being subjected to intense stress and receiving inadequate care during this period, the mother will not be able to adopt her new identity and may face psychological problems such as maternity blues, depression and psychosis. The negative psychological state she is in prevents the mother from caring for, attaching to and communicating with the newborn. Therefore, the health of the newborn is also adversely affected. Hence, midwives should be able to evaluate postpartum risks, meet the needs of the mother, determine the support systems, ensure well being and help the woman adapt to her new role. It is important for midwives to provide services in line with a certain standard or guide in order to provide complete care. According to Jean Ball's "Mother's Emotional Well - Being - Deck - Chair Theory", the mother's emotional well-being is the postpartum servis atmosphere (low self - image feeding relationship, lack of sleep in the hospital, inconsistent recommendations), the mother's evaluation of the baby's development, the mother's self - confidence, the first nutritional self - image of the mother for 7 days, satisfaction with the parent (feeding the baby within 1 hour after birth, positive postpartum feelings), life events (moving house, tense marriage, leaving work), changing postpartum servis routines, 4th stage of labor, individual care plans, environmental supports provided (each woman's uniqueness, trust relationship, care arrangement), support of nutritional choice, anxiety score (social class, bottle feeding option), and perception of family support 1-6 weeks postpartum. In short, determining the social support systems that will affect each other positively or negatively, as well as the physical and emotional care of the mother, are important factors in the-ory. In this context, this theory of Jean Ball may create a road map for midwives in terms of providing care and support to mothers. In her theory, Ball connects postpartum well being to three factors as the mother's personality, support from family and social circle and supporting of the mother by healthcare professionals. Ball revealed the Deck - Chair Theory from these three elements. Accordingly, the horse part of the chaise longue provides support and care from health professionals, the part on which the back rests is the mother's personality characteristics, living conditions and experiences, and the support part in the middle is family and social support. She stresses that these factors are to stand in balance. The balance of the chair indicates that the woman is emotionally well and healthy. In other words, keeping these factors in the chair in balance is important for the mother's postpartum well-being. If the chair is not properly installed or placed on a solid surface, it will collapse when sitting on it. Although it can support the mother if its parts do not fit together, it causes discomfort and tension. For a true state of well - being, the three basic elements that make up the chair must be in place and on a solid foundation. If the positive factors are more, the mother will feel more comfortable as she will interact with other factors. Five basic concepts are also mentioned in Ball's theory. These; women, health, environment, midwifery and self. In line with these concepts, the care and support provided by midwives to women and their families during pregnancy, birth and postpartum period will affect the well-being of mothers and ensure their adaptation to the role of motherhood. The present compilation sought to be a guide for healthcare professionals in line with the factors included in the Deck - Chair Theory in providing the mother's emotional well being. After the care given by midwives in the postpartum period in line with the Deck-Chair Theory, the physical needs of the mother and the baby are met, determining the risk factors, helping and guiding the family members to provide physical and psychosocial adaptation to the new situation, helping to gain positive health attitudes. As a result of the training given by midwives at regular intervals during the postpartum period, the self-confidence of the woman rises, her worries are reduced and she begins to feel more ready for motherhood.